

Lausuntopyyntö Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2023 - 2026:sta ja siihen liitettävistä lakisäätteisistä alueellisista hyvinvointisuunnitelmista

Vanhusneuvosto 09.10.2023 § 20

Valmistelija

Hyvinvointijohtaja

Pirkanmaan hyvinvointialueen (Pirha) hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2023–2026 on strateginen alueellinen asiakirja, joka linjaa hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet ja niiden toimeenpanon väestötasolla. Se on järjestyksessään neljäs alueellinen hyvinvointisuunnitelma Pirkanmaalla. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) velvoittaa hyvinvointialueen laatimaan valtuustokausittain alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman yhdessä kuntien ja muiden toimijoiden kanssa.

Lainsäädäntö velvoittaa liittämään tähän asiakirjaan muut laissa määritellyt alueelliset hyvinvointisuunnitelmat:

- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (lastensuojelulaki 417/2007, 12 §),
- alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013), 13a §),
- alueellinen neuvolasuunnitelma (terveydenhuoltolaki (1326/2010), 15 §),
- alueellinen suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi (laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (908/2012), 5 §) sekä
- alueellinen ehkäisevän päihdetyön suunnitelma (laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä(523/2015), 5 §).

Kaikilla hyvinvointisuunnitelmilla on yhteisen tilannekuvan perusteella muodostetut yhteiset painopisteet ja näiden tavoitteet. Asiakirjat on muutoin valmisteltu omina kokonaisuuksinaan.

Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2023–2026:n kertomusosa kuvaa pirkanmaalaisen väestön hyvinvoinnin tilaa sovittujen indikaattoreiden (tunnuslukujen) kautta sekä edellisen kauden vastaavan asiakirjan painopisteiden ja tavoitteiden toimeenpanoa. Nämä ovat muodostaneet perustan asiakirjan suunnitelmaosalle. Se sisältää hyvinvointialueen ensimmäiselle valtuustokaudelle alueellisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet, niiden tavoitteet ja toimeenpanosuunnitelman. Suunnitelmien toimeenpanosuunnitelmat kuvaavat, miten kunkin hyvinvointisuunnitelman kautta edistetään Pirkanmaan väestön hyvinvointia ja terveyttä ja tuetaan arjessa pärjäämistä yhteistyössä kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. Toimeenpanosuunnitelmat toteuttavat osaltaan Pirhan strategian toimeenpanoa ja niiden toimeenpano on osa kaikkien Pirhan palvelulinjojen toimintaa. Valmistelussa on huomioitu myös sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet vuosille 2023–2026 sekä kunnan ja hyvinvointialueen valtionosuuden perustana olevien HYTE-kerrointen tunnusluvut (indikaattorit).

Alueellisten hyvinvointisuunnitelmien valmistelun ohjausryhmä on hyväksynyt valmistelun välivaiheet: tilannekuvan perustana käytettävän indikaattoripaketin ja siitä nostetut alueelliset väestötason hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet sekä näiden tavoitteet ja asiakirjojen

lähettämisen lausuntokierrokselle. Asiakirjojen valmisteluun on osallistunut toimijoita hyvinvointialueen eri palvelulinjoilta, valiokunnista ja vaikuttamistoimielimistä, kunnista sekä kolmannen sektorin toimijoista. Lisäksi kunnat ovat osallistuneet valmisteluun alueellisen hyvinvointikoordinaattoreiden verkoston kautta.

Alueellisen hyvinvointikertomus ja -suunnitelman toimeenpanosuunnitelmassa on ehdotukset arviointimenettelyineen siitä, miten alueellisten painopisteiden ja niiden tavoitteiden toimeenpanoa voi toteuttaa kunnassa ja muissa sidosryhmissä. Kunnan hyvinvointityö koskee kaikkia toimialoja, joten asiakirjasta toivotaan laajaa keskustelua eri toimielimissä.

Pirkanmaan alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2023–2026 sekä siihen liitettävät alueelliset hyvinvointisuunnitelmat päivitetään lausuntokierroksen jälkeen. Asiakirjat hyväksyy lopulta Pirkanmaan hyvinvointialueen aluevaltuusto.

Pirkanmaan hyvinvointialue pyytää kuntia ja muita tahoja antamaan lausuntonsa Pirkanmaan alueellisesta hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2023–2026:sta sekä siihen liitettävistä alueellisista hyvinvointisuunnitelmista. **Lausuntoa pyydetään erityisesti asiakirjoissa esitettyjen toimeenpanosuunnitelmien sisällöstä ja yhteisestä toimeenpanosta.**

Hyvinvointijohtaja esittelee kokouksessa Pirkanmaan hyvinvointialueen ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 sekä alueellisen suunnitelman 2023-2026 toimenpide-ehdotukset lähekeskustelun pohjaksi.

Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Tuija Peurala
Päätösehdotus	Vanhusneuvosto käy lähetekeskustelua asiasta.
Päätös	<p>Vanhusneuvosto tutustui ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmaan ja nosti esiin seuraavat asiat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma on tehty eri ajalle kuin alueellinen suunnitelma. Olisi selkeintä, jos kaikki suunnitelmat olisi tehty yhtä pitkälle ajanjaksolle. - Lähitorit ovat keskeinen toimija. Lähitorien saavutettavuus pitää varmistaa myös haja-asutusalueella (mm. kuljetukset tai jalkautuva lähitori kylille) - Lähitoreja tulisi kehittää asiakaslähtöisesti ja niiden tulee vastata ko. alueen asukkaiden tarpeisiin, joten lähitoritkin saattavat olla keskenään erilaisia. - Ikäihmiset eivät ole yksi homogeeninen joukko, vaan mm. eri ikäryhmien tarpeet ja toimintakyky on hyvin erilainen. Myös tämä tulisi näkyä suunnitelmassa. - Yhteistyö 3. sektorin kanssa keskeistä. - Suunnitelmassa ei voida päättää kuin Pirhan toimivaltaan kuuluvista asioista. Kuntien palveluista sekä hyte-työstä, sen tavoitteista ja resursseista päätetään erikseen jokaisen kunnan omissa toimielimissä.

Vammaisneuvosto 24.10.2023 § 19
488/00.05.02/2023

Valmistelija Hyvinvointijohtaja

Hyvinvointijohtaja esittelee kokouksessa Pirkanmaan hyvinvointialueen ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 sekä alueellisen suunnitelman 2023-2026 toimenpide-ehdotukset lähekeskustelun pohjaksi.

Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Tuija Peurala
Päätösehdotus	Vammaisneuvosto käy lähetekeskustelua asiasta.
Päätös	<p>Vammaisneuvosto tutustui suunnitelmaan ja nosti esiin seuraavat asiat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Esteettömyysasiat ovat kunnan yksi keskeinen asukkaiden hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävä toiminta. - Järjestöjen rooli on keskeinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä, myös vertaistuen merkitys on suuri yksilötasolla. - Myös kulttuuripalveluilla on suuri merkitys hyte-työssä ja tämä tulisi näkyä vahvemmin suunnitelmassa. - Jatkossa on tärkeää varmistaa saavutettavat palvelut. Kaikki eivät pysty käyttämään digipalveluita itsenäisesti, joten tarvitaan aiempaa enemmän opastusta/neuvontaa esim. kuntien palvelupisteissä sekä asiakasohjausta.